

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NĚGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Ștudenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

Din cauza sărbătorilor Paștelui, viitorul număr al *Dreptului* va eși Duminecă 25 Aprilie.

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secț. I* : Ministerul domeniilor cu Constantin Lecca.— Elena O Martinescu cu Ema Gaftoescu.

Curtea de apel din București, secțiunea I : Vasile Dinescu cu Anica Simionescu — *Observație* de d-l D. Alexandresco.

Tribunulul județului Putna : Devora H. Luftig cu M. P. Silberman.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 10 Noembrie 1909

Președinta d-lui Ath. C. Kivu, consilier

Ministerul domeniilor cu Constantin Lecca

LUCRU JUDECAT.— PETIȚIUNE INTRODUCȚIVĂ DE INSTANȚĂ.— CERERE NESUSȚINUTĂ ORAL.— NEPRONUNȚAREA INSTANȚEI DE FOND.— DACĂ POATE FACE OBIECTUL UNEI NOUI ACȚIUNI.— ART. 1201 C. CIVIL.— ART. 228 ALIN. IV PR. CIVILĂ.— RESPINGERE.

PROBA CU MARTORI.— INVOCARE ÎN SUBSIDIAR.— CONVINGERE DIN ALTE ELEMENTE.

1° Pentru a se ști dacă există autoritate de lucru judecat, trebuie să se analizeze ce s'a cerut, ce s'a desbătut în instanță și ce s'a decis.

Astfel, în ipoteză, cum e în speță, că o cerere a fost formulată numai prin petițiunea introductivă de instanță, fără a se fi repetat oral și fără să se fi făcut apel asupra acestui cap de cerere, iar Curtea de apel să fi omis a se pronunța, este învederat că o așa reclamațiune poate face obiectul unei noi acțiuni, pentrucă nu există o hotărîre care să se fi ocupat de această cerere și care să se poată opune ca lucru judecat.

2° Nu poate fi vorba de omisiune de a se pro-

nunța asupra probei cu martori propusă în subsidiar, când Curtea arată în decizia sa din ce anume elemente și-a făcut convingerea că intimatului i s'a cauzat o pagubă.

No. 428.— Respins, ca nefondat, recursul făcut de Ministerul domeniilor în contra deciziunii Curței de apel din București, secț. III, No. 241 din 1907, dată în proces cu Constantin Lecca.

S'au ascultat : d-l avocat D. Dobrescu, în desvoltarea motivelor de casare ; d-l avocat Em. Pantazi, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare :

I. «Exces de putere și violarea art. 1201 din codul civil, combinat cu art. 228 alin. IV pr. civilă.

«Arătăm Curței de apel că Lecca se judecase în alt proces cu acest minister pentru daunele pretinse astăzi că i s'ar fi cauzat la imobilul său, «Bordeiul dela Herăstrău», prin ingrămădirea ce Statul ar fi făcut la proprietatea vecină eu a lui Lecca.

«Curtea însă zice că deși este adevărat că în celalt proces s'au cerut și aceste daune pentru care ne judecăm astăzi, Curtea însă nu se pronunțase asupra lor în acel proces, că Lecca nu este obligat să facă revizuire și că poate să reia din nou chestiunea pe cale de acțiune principală».

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a condamnat pe Ministerul de domenii să plătească intimatului C. Lecca suma de 4000 lei, ce reprezintă evaluarea daunelor cauzate în timp dela 1895—1903 de către Minister la imobilul intimatului numit «Bordeiul dela Herăstrău» ;

Că recurentul a invocat, ca mijloc de apărare, autoritatea lucrului judecat, rezultând din sentința tribunalului Ilfov secția III No. 553 din 6 Noembrie 1897 și din decizia Curții de apel din București secția III No. 89 din 1901 pronunțată asupra apelului făcut de Ministerul de domenii în contra acelei sentințe; că instanța de apel, prin decizia supusă recursului, a respins ca nefondat acest mijloc de apărare, care face obiectul primului motiv de casare ;

Considerând că din sentința cu No. 553 dela 6 Noembrie 1897 a tribunalului Ilfov secția III din care recurentul deduce existența lucrului judecat, se constată că C. Lecca a cerut ca Ministerul de domenii să fie obligat : 1) să-i

recunoască dreptul de vedere și de trecere pe toată întinderea feței locului numit «Bordeiul dela Herăstrău»; 2) să se constate că Statul i-a cauzat un prejudiciu prin împiedicarea exercițiului acelui drept de trecere; 3) să i se acorde despăgubiri pentru pagubele cauzate pe trecut, dela 1892 până la 1895 data intentării acțiunii; și 4) să i se dea pe viitor câte 5000 lei anual ca daune până la încetarea turburării dreptului său;

Că tribunalul, prin sentința dela 1897, a judecat cele d'întâi trei capete de cerere și le-a admis, fără însă să se ocupe și să cerceteze și temeinicia celui de al patrulea cap de cerere, relativ la daunele pe viitor; că în contra acelei sentințe Ministerul făcând apel, Curtea de Bucu-rești secția III prin decizia No 89 din 1901, a menținut sentința tribunalului, reducând însă quantumul daunelor acordate pe trecut;

Considerând că se invoacă autoritatea lucrului judecat dedusă din deciziunea dela 1897;

Considerând că pentru a se ști dacă există lucru judecat, trebuie să se analizeze ce s'a cerut, ce s'a desbătut în instanță și ce s'adecis; că, din sentința dela 1897 atacată atunci cu apel și care se opune ca autoritate de lucru judecat, rezultă că, pe lângă despăgubirile pe trecut, s'a cerut și suma de 5000 lei pe an până când Statul va face să înceteze turburarea servituții de vedere și de trecere, însă partea reclamantă n'a propus și oral această cerere, nici la tribunal, nici la Curte, Ministerul nu s'a apărât și nici tribunalul nu s'a pronunțat asupra acestui cap de cerere;

Că din acest punct de vedere nu există lucru judecat și, deci, partea a fost în dreptul ei să introducă o nouă acțiune; că și din cauză că partea interesată n'a uzat de calea de revizuire, nu se poate deduce, cum pretinde recurentul, o decădere de drepturi; că, în adevăr, dacă se discută chestiunea de se mai poate reînoui cererea pe cale principală când partea putea să uzeze de revizuire, și dacă nu-i refuză acest drept când a expirat termenul de revizuire, însă și aceștia dau o astfel de soluțiune numai când hotărârea e în ultim rezort;

Că, dar, în ipoteza, cum e în speță, că cererea s'a formulat numai prin petițiunea introductivă de instanță, fără să se fi repetat oral și fără să se fi făcut apel și asupra acestui cap de cerere, iar Curtea pe apel să fi omis a se pronunța, învederat că o așa reclamațiune poate face obiectul unei noi acțiuni, pentru că nu există vr-o hotărâre care să se fi ocupat de această cerere și care să se poată opune ca lucru judecat;

Că instanța de fond constatând prin deciziunea supusă recursului că așa s'a petrecut cu cererea de daune pentru viitor, adică până când Ministerul va permite ca proprietarul imobilului sus menționat să uzeze de servitutea de vedere și de trecere, atunci nu poate fi vorba de o rezolvare implicită a acestui cap de cerere; că tribunalul ca și Curtea n'a judecat decât atât cât s'a dedus și oral

înaintea sa, și n'a putut să se ocupe de o cerere pe care partea reclamantă nu a adus-o în discuțiunea orală și pe care Curtea de apel nu a luat-o în cercetare, nefiind prevăzută în desbaterile dela tribunal sau în considerantele sentinții ori în motivele de apel;

Că, prin urmare, neputând fi vorba în speță de autoritatea lucrului judecat în privința daunelor ce i s'au cauzat intimatului în timpul dala 1895 până la 1903, Curtea de apel a făcut o bună aplicare a art. 1201 c. civ. când a respins acest mijloc de apărare;

Că astfel fiind, motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului II de casare:

«Exces de putere, nemotivare și omisiune esențială.

«Arătăm Curței că, în orice caz, nu poate fi vorba de nici o daună, că nu se putea să reiasă dauna din existența unei magherițe la o distanță de 80 metri de proprietatea lui Lecca.

«Ceream proba cu martori pentru a dovedi că nu s'a cauzat nici o daună, și deși eră o chestiune absolut de fapt și nu se ascultase nici un martor în acest proces, Curtea nici nu vrea să se pronunțe asupra acestei cereri legitime, și nemotivat ne condamnă la daune».

Considerând că Curtea de apel, pentru a stabili existența faptului dăunător, se întemeiază pe adresa Ministerului de domenii No. 1285 din 4 Februarie 1903 și constată că dintr'însa rezultă că numai dela acea dată îcoace terenul a rămas așa după cum s'a dispus de judecata din 1897, astfel că intimatul C. Lecca a dovedit că Ministerul l'a împiedicat până la anul 1903 de a-și exercita dreptul său de trecere și de vedere consfințit prin hotărârea dela 1897;

Că, prin urmare, decizia Curței de apel arătând din ce anume elemente de probă și-a făcut convingerea că i s'a cauzat intimatului o pagubă, nu poate fi vorba de omisiune de a se pronunța asupra probei cu martori invocată în subsidiar de către recurent spre a dovedi contrariul celor constatate în fapt de către Curtea de apel;

Că astfel fiind, și acest motiv de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Audiența dela 12 Martie 1910

Președința d-lui D. Cuculi, consilier

Elena O. Martinescu cu Ema Gaftoescu

SERVITUTE. — TURBURARE. — JUDECĂTORIE DE OCOL. — COMPETENȚĂ. — ART. 32 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOL DELA 1908.

Din dispozițiunile cuprinse în art. 32 din legea judecătoriilor de ocoale, pusă în aplicare dela 1 Mai 1908, rezultă că judecătorul de ocol este competent să judece cu ocazia posesorului și petitorul, dacă aceasta nu trece peste marginele competenței sale.

No. 366. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Elena O. Martinescu contra sentinței tribunalului Olt, No. 443 din 1908, dată în proces cu Ema Gaftoescu.

S'au ascultat: d-l avocat P. Borș, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat C. Cernescu, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare :

I. «Exces de putere și violarea dispozițiilor de lege prevăzute în art. 60 și urm. legea jud. de pace din 1896 și art. 32 alin. ultim al legii jud. de pace actuală, de oarece contra acestor dispoziții categorice de lege, nu judecă faptul posesiunii servitutei vederei, ci judecă dreptul de revendicare, când speța procesului eră turburarea de servitutea vederei».

Având în vedere că prin sentința supusă recursului tribunalul a respins acțiunea prin care recurenta a cerut ca Ema Gaftoescu să fie obligată să-i respecte exercițiul servitutei de a nu construi mai înalt, decât era înainte, gardul ce desparte proprietățile lor ;

Considerând că, pentru a respinge acțiunea, tribunalul constată că reclamanta nu are un titlu constitutiv al servitutei ce invoacă ;

Considerând că art. 32 ult. al. din legea judecătorilor de ocoale, care era pusă în aplicare la 1 Mai 1908 când procesul era pendinte înaintea tribunalului, prevede că decâte ori cu ocazia unei judecăți de competența judecătorului se contestă vre-uneia din părți însuși dreptul de proprietate sau titlul constitutiv al servitutei, dacă acea contestație trece peste competența sa, judecătorul va statua numai asupra posesiunii, rămânând ca fondul dreptului să se judece după regulile generale de competență ;

Că de aci rezultă că judecătorul este competent să judece cu ocazia posesorului și petitorul, dacă aceasta nu trece peste limitele competenței sale ;

Considerând că, în speță, intimata, tăgăduind reclamantei dreptul de servitute ce invoacă, judele de ocol în prima instanță, și deci și tribunalul în apel, era competent a statua atât asupra exercițiului cât și asupra existenței dreptului de servitute, într'ucât nu s'a pretins că valoarea obiectului acțiunii depășia competența sa limitată prin art. 33 din legea judecătorilor de ocoale ;

Că dar, în această stare de drept și de fapt tribunalul cu drept cuvânt a respins acțiunea recurentei ca neîntemeiată pe un titlu constitutiv de servitute ;

Că judecând astfel, tribunalul n'a comis nici un exces de putere și nici a violat textele de lege citate în motivul de casare ;

Considerând că recurenta n'a susținut celelalte motive de casare, renunțând la ele.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 12 Martie 1902

Președînța d-lui Ath. C. Kivu, prim-președinte

Vasile Dinescu cu Anica Simionescu

DEPOZIT.— RESPONSABILITATEA DEPOZITARULUI.— FURT PRIN
EFRACTIE.— CAZ FORTUIT.— ART. 1599 ȘI 1601 C. CIVIL.

Depozitarul care păstrează lucrul depozitat, în

speță niște juvaere, în acelaș loc în care el își conservă averea sa, în speță într'o ladă de fer, nu comite nici o culpă, și deci, nu răspunde de pierderea lucrului depozitat, survenită dintr'un caz fortuit sar forță majoră.

Spargerea prăvăliei și a casei de fer de către niște făcători de rele se consideră, în genere, ca un caz fortuit sau de forță majoră.

Curtea,

Având în vedere că din actele prezentate de părți și din desbaterile urmate, rezultă că Anica Simionescu, prin petițiunea de intentarea acțiunii reclamă dela Vasile Dinescu ca să-i restituie 5 bijuterii rămase la acesta ca asigurare pentru un împrumut cu cambie, iar la caz contrariu, să-i plătească valoarea lor în sumă de 3000 lei ;

Având în vedere că pentru dovedirea acestei cereri reclamanta a cerut ca Vasile Dinescu să fie supus unui interogatoriu ; că Vasile Dinescu recunoaște că a primit 5 giuvaericele nu ca asigurarea vre-unei sumi de bani cu care împrumutase pe Anica Simionescu, ci în păstrare ; că dar, se stabilește că Vasile Dinescu, este depozitar iar nu creditor gagist al sus arătatelor obiecte mobile ;

Considerând că, la tribunal, Vasile Dinescu a susținut că obiectele date în păstrare i-au fost furate ;

Că pentru probarea acestei alegații, pârâtul a înfățișat copii legalizate după procesele-verbale făcute de către oficerii de poliție judiciară ; că tribunalul prin sentința sus menționată, declară neindestulătoare dovada aceasta și-l condamnă la suma de 3000 lei cu dobândă legală dela intentarea acțiunii și până la achitare ;

Considerând că, la Curte, apelantul invocând proba testimonială pentru a stabili cazul de forță majoră cum și că obiectele date în păstrare de către Anica Simionescu se aflau în casa de fier spartă de către făcătorii de rele, Curtea a admis a se face această dovadă ;

Având în vedere că din depozițiile martorilor rezultă că Dinescu păstră giuvaericele primite în depozit dela Anica Simionescu în casa sa de fier din prăvălia din strada Covaci No. 24 în care se mai afla bani și efecte de comerț și că în noaptea de 11 spre 12 Maiu 1898 făcătorii de rele pătruzând în interiorul prăvăliei prin spargerea peretelui de scânduri ce o despărțea de prăvălia vecinului și spărgând casa de fier prin coastă pe o mare întindere, au furat atât acele bijuterii, cât și banii 12000 lei, iar dela vecin o sumă de veri-o 50 lei din teșghea, pe care asemenea au spart-o ;

Considerând că faptul de spargerea prăvăliei și a casei de fier este necontestat și se stabilește chiar cu depozițiile martorilor propuși de către intimată ; că este ade-vărat că acești martori arată că, în momentul când se strânsese lumea în dimineața zilei de 11 Maiu 1898, la prăvălia lui Dinescu ca să vază spargerea acelei prăvălii și a casei de fier, ei au auzit vorbindu-se numai despre furtișeagul de bani iar nu și de bijuterii, însă de aci nu

rezultă că atunci Dinescu nu a reclamat agenților polițienești și despre furtul de bijuterii, întrucât comisarul care a făcut această cercetare, depune că Dinescu și-a reclamat și pentru bijuterii, ceea ce se dovedește și cu procesul său verbal de constatare a faptului, în care se află înserată și această plângere;

Că, dar, împrejurarea că martorii aduși de către intimată n'au auzit vorbindu-se în momentul în care se aflau la cea prăvălie decât despre bani, aceasta nu exclude ideea că Dinescu n'a făcut plângerea și despre bijuterii, poate, înainte de sosirea martorilor, sau după plecarea lor dela cea prăvălie;

Considerând că fiind dovedit din această instrucțiune a cauzei că Dinescu conserva bijuteriile primite în depozit în același loc în care conserva și averea sa bănească, el probează că a îngrijit de paza lucrului său; că neputându-i-se imputa din acest punct de vedere nici o culpă, el trebuie să fie apărat de orice răspundere, pentru că depozitarul nu răspunde de pierderea totală a lucrului depozitat provenită din cauză de forță majoră, iar spargerea prăvăliei și a casei de fier de către făcătorii de rele trebuie privită ca un caz de forță majoră.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnați: Ath. C. Kivu, D. Giuvaru, Em. Anastasiu.

Observație.— Depozitarul trebuie să îngrijească de paza lucrului depozitat, întocmai precum îngrijește de paza lucrului său (art. 1599); de unde rezultă că el nu răspunde de *culpa levis in abstracto*, ci numai de *culpa levis in concreto*, soluție admisă atât la Romani ¹⁾, cât și în dreptul străin ²⁾. Va să zică, răspunderea depozitarului este mai mică decât aceea a debitorului în genere, prescrisă de art. 1080 § 1.

Depozitul fiind, în adevăr, gratuit (art. 1593), depunătorul nu poate să ceară dela depozitar o îngrijire mai mare decât el are pentru lucrul său propriu.

Motivul acestei dispoziții excepționale se întemeiază pe interpretarea voinței presupuse a păr-

ților, și pe împrejurarea că depozitarul nu trage nici un folos din deținerea lucrului depus ³⁾.

La această rațiune destul de puternică Portalis, în expunerea de motive, a mai adăogat și alta, zicând că deponentul este în culpă decâteori el și-a pus încrederea sa într'un depozitar neglijent ⁴⁾.

Imprejurările particulare în care depozitul a avut loc putând însă uneori să agraveze responsabilitatea depozitarului, art. 1600 se grăbește a adăoga că acesta va putea fi responsabil și de *culpa levis in abstracto*, conform art. 1080 § 1, în cazurile următoare:

1° Când s'ar fi oferit a primi el însuș lucrul în depozit, *si quis se deposito obtulit* ⁵⁾.

2° Când s'ar fi stipulat vreo plată pentru paza depozitului, *nisi forte merces accessit* ⁶⁾.

3° Când depozitul ar fi fost făcut în folosul depozitarului ⁷⁾, și trebuie să adăogăm: sau în folosul ambelor părți ⁸⁾.

4° Și în fine, când părțile ar fi convenit ca depozitarul să fie răspunzător de orice culpă cât de ușoară ⁹⁾.

În acest din urmă caz însă, pentru ca depozitarul să fie responsabil de orice culpă, orcât de ușoară ar fi, se cere o clauză expresă și specială, căci dacă s'a zis că depozitarul va răspunde de orice culpă în genere (*omnis culpa*), se înțelege că părțile au prevăzut numai *culpa levis in abstracto* ¹⁰⁾.

Dar dacă depozitarul răspunde, în principiu, de *culpa levis in concreto*, și uneori chiar de *culpa levis in abstracto*, el nu răspunde însă în genere de cazurile fortuite, nici chiar în cazurile excepționale prevăzute de art. 1600 (art. 1601).

Acesta este sensul cuvintelor *niciodată*, cari se văd în art. 1601.

«Depozitarul, zice art. 1300 din codul Calimach

1) Cpr. L. 31, Dig., *Depositum, vel contra*, 16. 3.

2) În caz de depozit gratuit, zice art. 690 din codul german, depozitarul nu răspunde decât de îngrijirea ce el aduce propriilor sale afaceri (*so hat der Verwahrer nur für diejenige Sorgfall einzustehen, welche er in eigenen Angelegenheiten anzuwenden pflegt*), Cpr. art. 964 C. austriac (1300 C. Calimach), art. 113 C. federal al obligațiilor (Elveția). Art. 1435, 1° din codul portughez dispune că depozitarul trebuie să îngrijească de paza și conservarea lucrului depozitat, dând acestui lucru îngrijirea și diligența necesară, spre a-și îndeplini, precât este capabil, bine obligațiile sale. «O depositario é obrigado a prestar na guarda e conservação da coisa depositada, o cuidado e diligencia de que é capaz, para o bom desempenho do deposito». Cpr. art. 1766 C. spaniol, etc.

3) Vezi autoritățile citate în tom. III al Coment. noastre pag. 317, nota 1.

4) Vezi tom. VI suscitată, *loco cit.* și Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1054 (ed. 3-a).

5) Cpr. L. 1 § 35, Dig., *Depositum, vel contra*, 16. 3. Cpr. Pothier, *Dépôt*, V, 30.

6) L. 5 § 2, Dig., *Commodati, vel contra*, 13, 6.

7) Cpr. L. 4, Pr., Dig., *De rebus creditis*, 12, 1. Vezi Pothier, *op. cit.*, V, 32.

8) Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1064; Guillouard, *Idem*, 57; Duvergier, *Idem*, 436, etc.

9) Cpr. L. 1 § 6, Dig., *Depositum, vel contra*, 16, 3.

10) Thiry, IV, 183, p. 168.

(964 C. austriac), este dator să răspundă paguba pricinuită depozitorului din neîmplinirea datornicei sale îngrijiri, iar nu aceea din întâmplare, nici atunci când el ar fi putut scăpa din primejdie depozitul, însă nu fără pierderea a însuș lucrului său».

Regula de mai sus, după care depozitarul nu răspunde de cazurile fortuite, suferă însă excepție în următoarele cazuri:

1° Atunci când lucrul depozitat a perit după ce depozitarul a fost pus în întârziere de a-l restitui. Aceasta nu este decât aplicarea art. 1044 § 2, 1074 § 2 și 1156 § 1, *in fine*.

Debitorul care nu restituie lucrul, deși este în întârziere de a-l restitui, este în adevăr în culpă; de aceea riscul și pericolul lucrului este, în urma punerii sale în întârziere, în sarcina lui. *Qui in mora est, culpa non vacat* ¹¹⁾.

2° Al doilea caz în care depozitarul răspunde de cazul fortuit este atunci când cazul fortuit nu este decât o urmare a dolului sau culpei sale (*casus culpa sau dolo determinatus*) ¹²⁾.

3° În fine, depozitarul răspunde de cazul fortuit, când el l-a luat în mod expres asupra lui, asemenea clauză fiind validă într'un depozit, ca în toate contractele în genere. (Cpr. art. 1156 § 2, 1460) ¹³⁾.

Depozitarul care invoacă cazul fortuit, spre a fi scutit de obligația de restituire, trebuie să-l dovedească, conform dreptului comun (art. 1156 § 3, 1169), orce probă fiind admisă în această privință.

Legea nedefinind cazul fortuit sau forța majoră (aceste două expresii fiind sinonime), ci dând numai oarecare exemple, se decide, în genere, că faptele cari pot constitui cazul fortuit sau forța majoră sunt lăsate la suverana apreciere a instanțelor de fond ¹⁴⁾.

Devastarea este necontestat un caz fortuit, așa că dacă imobilele depozitarului au fost cu totul distruse, este de presupus că și lucrul depozitat a perit cu această ocazie.

Incendiul nu este însă un caz fortuit decât atunci când este rezultatul focului ceresc (trăznetului),

sau când focul a fost pus în caz de războiu, de revoluții, de răscoale țărănești, etc.

Incendiul nu este deci prin el însuș un caz fortuit, fiindcă el poate fi rezultatul unei întâmplări neprevăzute, dar poate fi și consecința unei neglijențe sau imprudențe ¹⁵⁾.

Furtul cu mâna înarmată încă este un caz fortuit (art. 1625).

Dar Curtea din București merge și mai departe, considerând, în specie, ca un caz de forță majoră chiar furtul cu sau prin efracțiune. Aici suntem nevoit a face rezervele noastre, căci deși această soluție este admisă de unii ¹⁶⁾, totuș părerea generală este că furtul comis chiar noaptea, prin escaladare sau efracțiune, fie chiar prin spargerea unui perete, ori cu chei mincinoase, nu constituie un caz de forță majoră, pentru că printr'o supraveghere mai deaproape, asemenea furturi pot fi înlăturate ¹⁷⁾.

Așa dar, deși, în lipsa unei definiții legale, judecătoria fondului apreciază în genere cazurile fortuite cari scutesc pe debitor de răspundere, totuș aprecierea lor poate fi controlată de către Curtea de casație decâteori ele văd un caz fortuit acolo unde cazul fortuit nu există.

Astfel, în specia judecată de Curtea din București, chestiunea de a se ști dacă furtul comis prin efracțiune este sau nu un caz fortuit, nu mai este o chestiune de fapt, ci o chestiune de drept, supusă ca atare controlului Curței de casație. Din acest punct de vedere, decizia Curței din București, ce publicăm astăzi, este, după modesta noastră părere, vulnerabilă.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Martie 1910

Președinta d-lui N. C. Penciulescu, președinte

Devora H. Luftig, ca tutoare, cu M. P. Silberman

CONCORDAT. — CARACTERUL JURIDIC AL CONCORDATULUI. — CUM TREBUE SĂ FIE PROCURELE PENTRU A LUA PARTE LA VOTAREA CONCORDATULUI. — DACĂ TRIBUNALUL TREBUE SĂ EXAMINEZE ACTIVUL FALIMENTULUI PENTRU GARANTAREA COTEI CONCORDATARE. — ART. 848--852, 853, 854--856 C. COM.

1° Concordatul judiciar este un contract bi-late-

15) Cpr. C. București, *Dreptul* din 1902, No. 84; Cas. belg. Sirey, 91. 4. 31. Vezi tom IX al Coment. noastre, pg. 648.

16) Cpr. P. Pont, *Petits contrats*, I, 540; Trib. Iași, *Dreptul* din 1898, No. 73.

17) Cpr. Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1211, care se contrazice cu cele spuse la No. 1074, *in fine* din acelaș tratat (ed. 3-a); Guillaud, *Dépôt*, 147; Troplong, *Idem*, 235. Vezi tom. IX al Coment. noastre, pg. 284, nota 3; tom. V, p. 533, nota 3, și mai cu seamă tom. VI, p. 350, 351, nota 5, precum și autoritățile citate acolo.

11) Vezi tom. V al Coment. noastre, p. 193, text și nota 2; tom. VI, p. 150, 492 și 513; tom. IX, p. 236, nota 2 și p. 693, nota 1, etc.

12) Cpr. Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1072; Guillaud, *Idem*, 60; Arntz, IV, 1405, etc.

13) Cpr. Thiry, IV, 184; Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1071; Guillaud, *Idem*, 60, etc.

14) Cpr. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1910, No. 24. Vezi și tom. VI, al Coment. noastre, pag. 347.

ral, care are la bază principiul *melius est pauca dividere quam totum perdere*, și prin el falitul recapătă administrațiunea patrimoniului său, obținând favoarea unei remiteri din datorie, cu obligațiune să plătească cota concordatară.

2° Remiterea datoriei obținută prin concordat nu are caracterul unui act de donațiune făcut din pură voință și cu acel element esențial indispensabil unei donațiuni *animus donandi*, ci are caracterul unui act forțat pe care îl fac creditorii de teama ce o au că nevotând concordatul, să obțină o cotă mai mică decât aceea pe care ar fi obținut-o votând concordatul.

3° Pentru a lua parte la votarea unui concordat, nu se cere o procură specială și expresă, concordatul nefăcând parte din actele prevăzute de art. 1536 din codul civil, și nu este necesar ca procura să fie autentică, simpla legalizare a poliției fiind suficientă.

4° Tribunalul nu este ținut să examineze activul falitului care cere concordatul spre a vedea dacă garantează sau nu cota concordatară, întrucât legea nu o cere și acordarea concordatului de către creditorii fiind o chestiune de încredere personală a lor față de falit, pe care pe a lor răspundere îl repun în capul afacerilor, crezându-l în deajuns de destoinic că-și va conduce comerțul în așa chip în cât să plătească cota concordatară.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcută de Devora H. Luftig, văduvă, domiciliată în Focșani, în calitate de tutoare legală a minorilor săi fii rămași pe urma defunctului său soț, prin petiția înregistrată la No. 3276 din 1910, la concordatul încheiat de falitul M. P. Silberman din Focșani, cu creditorii săi în ziua de 22 Februarie a. c.;

Având în vedere actele din dosar, desbaterile cari au avut loc înaintea tribunalului și concluziunile Ministerului public din care rezultă, în fapt, următoarele: comerciantul M. P. Silberman, fiind declarat în stare de faliment din oficiu, încheie în ziua de 22 Februarie a. c. cu creditorii săi un concordat judiciar, care e trimis de către judecătorul-sindic acestui tribunal, spre omologare. În termen legal, creditoarea falitului Devora Luftig introduce prezenta opozițiune cerând tribunalului respingerea omologării acestui concordat, pentru motivele prevăzute în petițiunea de opozițiune, cum și pentru altele dezvoltate în ședința din 8 Martie a. c. și comunicate mai în urmă falitului după cererea sa;

Având în vedere că această opozițiune se bazează pe dispozițiunile art. 854 c. com., după care creditorii cari nu au consimțit sau nu au intervenit la concordat, pot face opozițiune la omologarea lui, în termen de 8 zile dela închiderea procesului-verbal care constată operațiunea

de votărei concordatului, și acest drept e concedat de legiuitor creditorilor falitului, cari sunt în condițiunile textului de mai sus, dintr'un înalt spirit de echitate, concordatul judiciar obținându-se numai față cu majoritatea creditorilor și pentru ca această majoritate ale cărei hotărâri obligă minoritatea, să nu fie obținută prin fraudă sau pe motive prea egoiste sau cerințele legii să nu fie respectate de către cei interesați atât din punctul de vedere al sincerității votului cât și al libertății discuțiunii;

Considerând că motivul principal pe care se bazează această opunere la omologarea concordatului este că o parte din creditorii și anume frații Kepich, Pfferman, M. Vogel, fabrica de făină din București și Banca Putnei din Focșani, au votat concordatul prin mandatarii cu procuri generale în loc de mandatarii cu procuri exprese sau speciale, așa că scoțându-se acești creditorii din numărul celor cari au votat pentru concordat, cei cari mai rămân nu întrunesc cele trei părți din suma pasivului;

Considerând că concordatul judiciar este un contract bilateral care are la bază principiul *melius est pauca dividere quam totum perdere*, și că prin el falitul recapătă administrațiunea patrimoniului său, obținând oarecari favoruri, în speță remiterea din datorie cu obligațiunea ca să plătească cota concordatară;

Considerând că această remitere din datorie diferă cu totul de aceea despre care se ocupă codul civil, care fiind un act de pură voință din partea creditorului, dela care emană, ea constituie o adevărată donațiune, pe când remiterea în concordat, provine mai mult din teama ce au creditorii cari votând concordatul, speră să obțină un beneficiu mai mare, decât cel pe care l'ar obține existând starea de faliment a debitorului, așa că în concordat le lipsește creditorilor cu desăvârșire *animus donandi*, care este elementul esențial pentru existența unei donațiuni;

Considerând că astfel fiind caracterizat concordatul, nu e nevoie pentru votarea lui de procuri speciale și exprese, el nefăcând parte din actele prevăzute de art. 1536 c. civ.;

Considerând însă că examinându-se procurile de care s'au servit mandatarii creditorilor, mai sus arătați, se constată că acești mandatarii au pe lângă alte drepturi și dreptul de a vota concordate, așa că față cu cele mai sus expuse mențiunea aceasta prevăzută în mandatele lor este suficientă, pentru a'i scuti de o procură specială și autentică după cum s'a susținut de oponentă prin reprezentanții săi;

Că, pe lângă acestea, nu rezultă de nicăeri din codul comercial că legiuitorul a cerut, la votări de concordate, mandate speciale și exprese din partea celor ce sunt reprezentați în astfel de ocazii, și un argument mai mult în favoarea acestei susțineri rezultă din faptul că legiuitorul nostru comercial vede cu ochi buni concordatele, fiindcă prin articolul 846 c. com. pune îndatorire

judecătorului-sindic, ca în termen de 3 zile dela verificarea creanțelor să convoace pe creditorii pentru a-i consulta asupra încheierii unui concordat, așa că nu putea să împiedice realizarea acestui contract, prevăzând formalități cari prin natura lor, mai ales în comerț, să întârzie sau să împiedice chiar această realizare, și aceasta reese și mai mult din dispozițiunile art. 375 c. com. din care rezultă că, în comerț, mandatele trebuiesc interpretate în mod larg;

Având în vedere obiecțiunea făcută de oponentă, că unele mandate ce au servit la votarea concordatului nu sunt valabile, fiindcă sunt legalizate de poliție, tribunalul examinând textul art. 7 din legea autentificării actelor găsește neintemeiat acest motiv. În adevăr, din modul cum e redactat acest articol reese că e destul ca o procură să fie legalizată de poliție, ori decâte ori va fi vorba ca persoana pe care o vizează să reprezinte pe o altă înaintea unei autorități administrative sau judiciare; or, în speță, judecătorul-sindic înaintea căruia s'a votat concordatul face parte, fără îndoială, din aceste autorități;

Considerând că pe lângă toate acestea, punându-ne chiar în ipoteza, inadmisibilă de altfel, în care s'a pus oponenta, că mandatele cari fac obiectul contestațiunii să fie speciale și autentice, totuși din actele aflate la dosar se constată că creditorii contestați au trimis declarațiuni autentice, prin care explică că mandatarii lor au fost autorizați să voteze concordatul falitului M. P. Silberman, deci față cu această împrejurare nu mai poate fi vorba că ei nu au avut cunoștință de votul dat de mandatarii lor, iar alegațiunea oponentei că aceste declarațiuni nu au fost trimise în termenul în care puteau să facă ratificarea, fără să arate care este acel termen, nu are nici un temei juridic întrucât nu e bazată pe nici un text pozitiv de lege;

Că, prin urmare, procurile pe baza cărora mandatarii creditorilor contestați au votat concordatul, sunt valabile și deci motivele de opozițiune invocate de Devora Luftig sunt neintemeiate;

Având în vedere că conform dispozițiunilor art. 848 c. com. concordatul nu se poate face decât cu primirea majorității tuturor creditorilor ale căror creanțe au fost verificate sau admise provizoriu, cu condițiune ca creditorii aderenți să reprezinte cele trei părți din totalitatea acelor creanțe, etc., iar după art. 852 c. com. concordatul trebuie să fie supus omologării tribunalului care e obligat să examineze dacă cerințele legii cu privire la încheierea acestui contract sunt îndeplinite și apoi să se pronunțe asupra omologării cerute; și această cerință a legii e prevăzută sub pedeapsă de nulitate, pentru că concordatul ca și falimentul fiind de ordine publică, justiția trebuie să vegheze pe de o parte ca această ordine să fie respectată, iar pe de altă parte ca interesele minorității creditorilor cari nu au votat concordatul, cum și interesele celor absenți, să fie respectate;

Considerând că din procesul-verbal dresat de d-l jude-sindic în ziua de 22 Februarie a. c. se constată că concordatul de față, a fost votat de un număr de 52 creditorii care reprezintă suma de 142395 lei 25 și că printre acești creditorii, unul privilegiat cu salariu și altul gagist, au renunțat la privilegiile lor conform art. 850 c. com., iar cei ce n'au renunțat la aceste drepturi prin declarațiuni exprese, acest fapt tot conform art. 850 c. com., implică de drept renunțarea la privilegiu pentru întreaga lor creanță;

Că printre acești creditorii intrând și cei ale căror procuri au fost contestate, cari găsindu-se bine reprezentăți la votarea concordatului de către tribunal, cerințele art. 848 c. com. se găsesc îndeplinite;

Având în vedere și dispozițiunile art. 856 c. com. care obligă pe tribunal ca atunci când există vre-o opozițiune la omologarea concordatului să se pronunțe atât asupra opozițiunii cât și asupra omologării prin una și aceeași sentință;

Considerând că din examenul actelor din dosar se constată că și cerințele art. 853 c. com. s'au observat, iar față cu obiecțiunea făcută de oponentă că activul falitului nu ar garanta plata cotei concordatului, tribunalul găsind că acordarea concordatului de către creditorii este o chestiune de încredere personală a lor față de falit, pe care pe a lor răspundere îl repun în capul afacerilor sale, crezându-l în deajuns de destoinic că își va conduce comerțul în așa chip încât să plătească cota concordatului, ținându-se astfel de angajamentul ce și-a luat față de ei, așa că pentru acest motiv tribunalul nu e ținut să examineze activul său, întrucât nici legea nu o cere când e vorba de concordat, după cum rezultă din dispozițiunile art. 853 alin. 10 c. com.;

Că astfel fiind, tribunalul examinând circumstanțele acestui faliment, condițiunile concordatului și găsind că toate cerințele legii în această materie sunt îndeplinite în speță, urmează ca respingând opoziția făcută de Devora Luftig să omologe concordatul falitului Moritz P. Silberman acordând și execuția provizorie pe baza art. 856.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte N. C. Penciulescu, respinge.

Semnați: N. Penciulescu. N. Papadat.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL DIN PARIS

— 26 Mai 1909 —

DEPOZIT. — POPRIRE FĂCUTĂ DE DEPOZITAR ÎN MÂNILE SALE PROPRII ASUPRA LUCRULUI DEPOZITAT. — INADMISIBILITATE. — ART. 455 URM. PR. CIV. — ART. 1604 C. CIVIL.

Depozitarul fiind, după art. 1932 din codul civil (art. 1604 C. civil român), obligat a restitui lucrul depozitat, nu poate, în mod valid, să poprească acest lucru în mâinile sale proprii, spre a încasa suma ce-i datorește deponentul.

(Din Sirey, 1910, *Bullet. des sommaires*, p. 4).

Observație. — Soluția admisă prin sentința al cărei sumar s'a reproduș mai sus este, după părerea noastră, incontestabilă, deși Curtea din Paris a decis contrariul (Sirey, 1908. 2 313).

Această din urmă soluție a Curței din Paris, care admite posibilitatea unei asemenea popriri este, după noi, inadmisibilă și din punctul de vedere că noi nu admitem validitatea unei popriri făcută de un creditor în mâinile sale proprii. Această din urmă chestiune este însă foarte controversată, și validitatea unei asemenea popriri este generalmente admisă atât în doctrină cât și în jurisprudență. Vezi în acest din urmă sens, Trib. Tutova, *Cr. judiciar* din 1905, No. 43; Cas. fr. Sirey, 92. 1. 225 (cu nota lui Labbé); D. P. 92. 1 430; *Pand. Périod.* 92. 1, 445; C. Toulouse, Sirey, 91. 2. 39; *Pand. Périod.* 91. 2. 249 și *Répert. Dalloz, Supplément, v° Saisie-arrêt*, p. 685, nota 1; D. Negulescu, *Teoria popririi*, pg. 34, 35; Dodo, *Théorie et pratique de la saisie-arrêt*, 130, p. 131, 132 (ed. din 1889); Garsonnet, *Pr. civ.*, IV, § 1382, pg. 325 (ed. 2-a revăzută de César-Bru), precum și multe alte autorități citate *pro și contra* în tom. VI al Coment. noastre, p. 783, notele 1 și 2 și mai ales în observația ce am publicat asupra unei sentințe a tribun. Covurlui, în *Dreptul* din 1907, No. 75, pg. 620, notele 9 și 10.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL CIVIL DIN PARIS

— 17 Ianuarie 1910 —

PRIVILEGIUL LOCATORULUI.— LOCAȚIUNEA UNUI APARTAMENT MOBILAT.— ART. 1730 § 1 C. CIVIL ROMÂN.

Privilegiul locatorului fiind un corolar al obligației locatarului de a mobilă casa închiriată de dânsul, acest privilegiu nu-și mai are ființă în privința locațiunii unui apartament mobilat; de unde rezultă că locatorul unui asemenea apartament nu are nici privilegiu, nici dreptul de retențiune asupra unui piano închiriat de locatar și adus de dânsul în apartamentul închiriat.

(Din Sirey, 1910, *Bulletin des sommaires*, 2, p. 12).

Observație.—Chestiunea judecată prin sentința al cărei sumar l-am reproduș mai sus este controversată, și în sensul decis de tribun. din Paris putem cită o sentință a tribun. din Bruxelles (D. P. 67. 3. 79), aprobată de unii autori (Martou, *Privil. et hypothèques*, II, 416, p. 108). Această soluție este însă cu drept cuvânt criticată (v. Guillouard, *Privil. et hypothèques*, I, 266), pentrucă

deși este de principiu că regula statornicită de art. 1446, care obligă pe locatar a mobilă în deajuns casa închiriată, nu se aplică în cas de închirierea unui apartament mobilat (v. D. Alexandresco, tom. IX, p. 133), totuș este de principiu că locatorul își exercită privilegiul său asupra mobilelor, fie chiar străine, aduse de locatarul său în imobilul închiriat, dacă el este de bună credință, adică dacă n'a știut că mobilele aflătoare în casa închiriată erau străine, acest drept încetând pentru dânsul numai atunci când el a avut cunoștință că mobilele deținute de locatarul său erau străine, ne mai putând fi vorba în specie de bună credință (Vezi D. Alexandresco, t. IX, p. 131, text și nota 2, precum și Trib. din Gand, *Dreptul* din 1909, No. 27, p. 216, cu observ. noastră).

În baza acestui principiu, Curtea de casație a decis, cu drept cuvânt, că mobilele, *chiar dotale*, care garnisesc imobilul închiriat de bărbat, nu pot fi sustrate dela urmărirea locatorului, cât timp el n'a fost înștiințat că ele aparțineau femeii. Cas. rom. Bult. 1907, p. 1352 și *Dreptul* din 1907, No. 78 (cu observ. d-lui profesor D. Alexandresco). Vei asupra acestei controverse, *Pand. fr., v° Privil. et hypothèques*, I, 1334 urm. S. R.

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN ST.-ÉTIENNE

— 22 Decembrie 1909 —

PRIVILEGIU. — CHELTUELILE BOALEI CELEI DE PE URMĂ. — FURNITURA UNUI APARAT DENTAR. — INEXISTENȚA PRIVILEGIULUI.— ART. 1729, 3° C. CIVIL ROMÂN.

Furnitura unui aparat dentar neputând fi cuprinsă în cheltuelile boalei cele de pe urmă, de aci rezultă că dentistul care a procurat bolnavului un asemenea aparat, nu are un privilegiu pentru a asigura plata lui.

(*Pand. Périod.* 1910. *Bulletin des sommaires*, 2, p. 12).

Observație.— În cât privește chestiunea de a se ști ce trebuie să se înțeleagă prin cheltuelile boalei celei din urmă, vezi Baudry et Loynes, *Privil. et hypothèques*, I, 324 urm.; Guillouard, *Idem*, I, 209 urm.; Martou, *Idem*, II, 363 urm.; Panv. fr., v° *Privil. et hypothèques*, I, 688 urm. Doctrina este de acord spre a decide că toate furniturile cari au de scop igiena generală a sănătății nu sunt privilegiate. Vezi D. Alexandresco, tom. X, asupra art. 1729, 3°, precum și autoritățile citate acolo. S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Partea II-a din volumul IX al Dreptului civil român

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Această parte cuprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul**, precum și tablele întregului volum.

Prețul 7 lei. — Volumul complet 15 lei.

S'a pus sub tipar volumul al X-lea și penultim, care va cuprinde: **Depozitul și Sechestrul, Contractele aleatorii, Fidejusiunea și Privilegiile.**